

## Utbildningsinspektion i Södra skolan och Kvarnbergsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

#### Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

#### Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

#### Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

## Genomförandet av inspektionen i Södra skolan och Kvarnbergsskolan

Skolverket sände den 18 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Södra skolan och Kvarnbergsskolan har bestått av undervisningsrådet Tomas Johansson samt experten Lars-Göran Börjesson. Besök i Södra skolan och Kvarnbergsskolan inleddes den 27 april 2005 och avslutades den 29 april 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

### Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Södra Kvarnbergsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Södra skolan och Kvarnbergsskolan genomfördes formella intervjuer med rektor, personal, föräldrar samt barn och elever. Under inspektionen fördes också samtal med övrig personal. Lektioner i samtliga årskurser samt förskoleklassen besöktes.

## Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Södra skolan och Kvarnbergsskolan | Antal barn/elever |
|-----------------------------------|-------------------|
| Förskoleklass                     | 22                |
| Grundskola                        | 213               |

Södra skolan och Kvarnbergsskolan är belägen i utkanten av de centrala delarna av Falun. Skolan tillhör skoldistrikt Berget. De flesta eleverna bor i skolans närområde, 88 elever får dock av kommunen betald skolskjuts.

Utbildningen vid Södra skolan omfattar årskurserna 1–3 samt förskoleklass. Utbildningen vid Kvarnbergsskolan omfattar årskurserna 4–6. I anslutning till Södra skolan finns ett fritidshem. Fritidshemsverksamheten omfattas inte av denna inspektion. På Södra skolan finns tre åldersblandade klasser F–2. På Kvarnbergsskolan finns två parallella klasser för varje årskurs. Den pedagogiska personalen på Södra skolan bildar fyra arbetslag. Även personalen på Kvarnbergsskolan är indelad i tre arbetslag. Dessutom finns ett gemensamt resursarbetslag bestående av skolans specialpedagoger och elevassistenter. Skolan leds av en rektor.

Personalen i förskoleklassen består av motsvarande 1,2 heltidstjänster för årskurs 1–6 finns 15,28 lärartjänster, vilket motsvarar 7,2 lärare per 100 elever. Södra skolan uppfördes 1962 och en större tillbyggnad gjordes 1974 och 1986. Skolan genomgick en större renovering 1995. Kvarnbergsskolan byggdes 1954 och renoverades 1995.

Rektorn och personalen uppger att de två enheterna som kallas för Södra/Kvarnbergsskolan är och skall betraktas som en skola. Inspektörernas bedömning av verksamheten kommer att utgå från att de två enheterna tillsammans utgör en skola.

## Bedömning

### 1. Kunskaper, utveckling och lärande

#### Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

I Södra skolan och Kvarnbergsskolan visar resultaten från de nationella proven i årskurs 5 våren 2004 att samtliga elever uppnådde målen på de nationella proven i engelska, svenska och matematik. Jämfört med vårterminen 2003 har resultaten förbättrats i alla tre ämnena, då 96 procent uppnådde målen i engelska, 93 procent i matematik samt 98 procent i svenska. Inspektörerna bedömer att eleverna i årskurs 5 på Södra skolan och Kvarnbergsskolan presterar mycket goda resultat i matematik, svenska och engelska. Hur resultaten ser ut i övriga ämnen är dock oklart eftersom skolan inte har någon organiserad uppföljning i dessa ämnen. Rektorn uppger dock att lärarna uppskattar att samtliga elever når målen i samtliga ämnen i årskurs 5. Eftersom uppgifterna om elevernas resultat i övriga kursplaneämnen är osäkra avstår inspektörerna från att bedöma dessa.

På Södra skolan och Kvarnbergsskolan saknas rutiner för att analysera resultaten i årskurs 5. I svenska, engelska och matematik har rektorn tagit del av resultaten och även analyserat dessa. I övriga ämnen finns som ovan anförts inga dokumenterade resultat och konsekvensen blir att rektorn inte kan se om elevernas måluppfyllelse i något eller några ämnen är otillräcklig, vilket kan medföra att adekvata åtgärder inte sätts in. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla rutiner för att analysera och följa upp elevernas resultat i samtliga kursplaneämnen och inte bara i svenska, engelska och matematik.

#### Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring kunskaper

Personalen uppger att eleverna har förmågan att arbeta självständigt, men också tillsammans med andra. Personalen uppger att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Skolan saknar dock former för att följa elevernas utveckling i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis när det gäller elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera m.m. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att också kunna följa upp elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper.

Lärarna berättar att de inför varje moment redovisar vad momentet skall handla om. I vilken mån denna information kopplas till målen i kursplanerna varierar mellan olika moment och lärare. Eleverna uppger dock att de nästan bara hör talas om målen i samband med utvecklingssamtalen.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för undervisningen.

#### **Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden**

På Södra skolan och Kvarnbergsskolan har inspektörerna erfarenhet att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna fick under besöket intrycket att eleverna är öppna och hjälpsamma. Inspektörerna observerade inget klotter eller annan skadegörelse vilket kan tyda på att eleverna tar ansvar för arbetsmiljön på skolan.

Det finns gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Föräldrarna uppger att eleverna känner sig trygga i skolan, vilket också bekräftas av eleverna. Eleverna uppger att det ibland förekommer kränkande behandling på skolan, men de anser att personalen är bra på att tag i problemen när de får kännedom om dem. Personalen framhåller att det främsta resultatet av arbetet med normer och värden är att eleverna känner sig trygga, att stämningen på skolan är bra och att eleverna respekterar varandra. Att skolan är relativt liten gör också att alla känner alla, vilket bidrar till att öka tryggheten. Eleverna uppger att om något händer kan de gå till någon lärare och berätta. Föräldrarna berättar att det märks på barnen att värdegrundsfrågor har diskuterats i skolan.

Av vad som framkommit under inspektionen kan eleverna göra sin stämma hörd exempelvis via elevråd och klassråd. Eleverna tycker också att det är viktigt att få vara med och bestämma. Skolan har två elevråd, ett på F-3-enheten och ett på 4-6-enheten. Ett resultat av elevrådets arbete är att eleverna varit med och påverkat vilket material som köptes in för rastaktiviteter. Eleverna har även varit med och bestämt vilka regler som skall gälla på skolan. Elevrådet har dessutom tillsammans med klasserna fått bestämma skolans matsedel under en vecka. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av elevrådsverksamheten är goda.

Att bedöma skolans resultat när det gäller uppdraget att utveckla elever så att de omfattar de värderingar som betonas i läroplanen är svårt, då underlaget för sådana bedömningar är begränsat. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att kunna följa upp elevernas utveckling vad gäller resultaten från arbetet med värdegrunden.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 är mycket goda på Södra skolan och Kvarnbergsskolan. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för undervisningen. Skolan bör också utveckla rutiner för att kunna följa upp resultatet i samtliga kursplaneämnen, resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper samt resultatet av arbetet med värdegrunden.

## 2. Arbetsmiljö och delaktighet

### Samverkan i skolmiljön

Inflytande och delaktighet för elever och föräldrar är frågor som utgör två av de mål som skolnämnden lagt fast som prioriterade mål för skolorna i Falu kommun.

På Södra skolan och Kvarnbergsskolan genomförs klassråd regelbundet i årskurs 1–6. I regel sker det en gång i veckan. Ordförande i klassrådet är någon av eleverna. I förskoleklassen har man inget klassråd, utan man har gemensamma samlingar istället. Vissa av de frågor som tas upp i klassråden förs vidare till något av elevråden. Elevråden består av två representanter från varje klass i årskurserna 1–6 och sammanträder en till två gånger per månad. En lärare deltar på respektive elevråds möten. Protokollen från elevrådets möten läses sedan upp på klassrådets möten. Inspektörerna bedömer att skolans elevrådsarbete är av god kvalitet.

Skolan har också ett skolsamråd som består av rektorn, två föräldrarepresentanter från varje klass, samt några personalrepresentanter. Den sista tiden har dock bara ett fåtal föräldrar deltagit i rådets sammanträden. På rådets möten behandlas frågor som rör skolans miljö i vid bemärkelse, men även andra frågor kan komma upp till diskussion på mötena.

När det gäller elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens uppläggning och innehåll är bilden något varierad på Södra skolan och Kvarnbergsskolan. Rektorn uppger att skolan inte har någon gemensam strategi för hur arbetet med elevinflytande skall organiseras. Inspektörerna bedömer dock att skolans arbete med elevinflytande över undervisningen är av god kvalitet och att alla elever har ett relativt stort inflytande, men att inflytandet tar sig olika uttryck beroende på vilken lärare eleven har. Några använder planeringsböcker där eleverna gör sin egen planering, andra låter eleverna genom dialog påverka planeringens utformning. I alla klasser har eleverna möjlighet att påverka arbetssätt och redovisningsform. Förskoleklassen har arbetat med olika teman där barnen själv får ge förslag på hur de skall arbeta för att lösa enkla problem.

### Värdegrundsarbetet

På skolan är värdegrundsfrågor en viktig del i den pedagogiska verksamheten. Skolan använder ett material som heter projekt Charlie som grund för arbetet. Bland annat genomförs rollspel och värderingsövningar med barnen. I F–2 lottar man fram dagens stjärna som klasskompisarna skall skriva positiva saker om och behandla extra väl under dagen. Personalen uppger att skolan inte har några särskilda pass på schemat då frågor tas upp om hur man skall bete sig gentemot varandra, hur man är en bra kompis osv. Istället tar man upp dessa frågor vid behov och när det passar in inom ramen för den ordinarie undervisningen. Ibland används också tiden till att när exempelvis pojkarna har idrott och hälsa har man ”tjejsnack” med flickorna eller omvänt. Vid dessa tillfällen talar man om könsroller, hur man skall behandla varandra etc.

Eleverna uppger att de har ett stort förtroende för personalen, vilket gör att de vuxna får veta om det har hänt något. I samband med utvecklingssamtalen får barnen också frågor om trivseln i skolan.

Både elever och föräldrar uppger att personalen är duktiga på att ta tag i eventuella konflikter direkt när de inträffar. Personalen uppger att det råder nolltolerans när det gäller kränkningar av olika slag. Eleverna säger att de vet vart de skall vända sig om problem uppstår.

På skolan finns ett särskilt antimobbingsteam, vars uppgift är att bekämpa och ta tag i mobbing. Rektorn uppger att teamet har mycket få ärenden. Teamet har tydliga rutiner för hur ett potentiellt fall av mobbing skall hanteras. Det jobbar efter den så kallade "Falumodellen", vilket bland annat innebär att de inblandade elevernas föräldrar snabbt informeras om vad som hänt.

Efter att ett ärende har klarats upp av antimobbingsteamet görs ett flertal uppföljningar för att säkerställa att problemen verkligen upphört och inte har uppstått igen. Eleverna känner till att det finns ett antimobbingsteam, men inte vilka som ingår i det. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att förebygga, identifiera och åtgärda kränkande behandling är av god kvalitet.

Det finns också trivselregler som rektorn har utarbetat tillsammans med personalen, även eleverna har varit med och påverkat dessa. Eleverna uppger att de väl känner till dessa regler.

Inspektörerna bedömer att Södra skolan och Kvarnbergsskolans handlingsplan mot mobbing är bristfällig då den endast fokuserar på mobbing och inte alla former av kränkningar. Den behandlar dessutom endast relationen elev – elev istället för samtliga relationer där kränkningar kan förekomma, dvs. såväl mellan elever som mellan personal och elever. Skolans strategier för att upptäcka kränkande behandling och för att hantera ett sådant fall beskrivs inte heller på ett tydligt sätt i planen. Inspektörernas samlade bedömning är att skolans handlingsplan bör förbättras i ovan nämnda delar.

### **Skolhälsovård**

Skolan utnyttjar de naturnära omgivningarna så ofta det går. Man försöker att låta eleverna promenera eller cykla till olika aktiviteter när så är möjligt. På skolan har de yngre eleverna schemalagd tid en gång i veckan när de är utomhus. Eftersom delar av undervisningen för de äldre eleverna är förlagd till F-3-enhetens lokaler som ligger en bit bort innebär det att eleverna promenerar flera gånger per vecka. De äldre eleverna har också utedagar, när de får lära sig att vistas i naturen. Skolan bedriver också ett speciellt projekt benämnt livsstil och hälsa, där man bland annat samtalar om sunda och osunda vanor.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med hälsomålen är av god kvalitet.

Skolan erbjuder elevhälsovård genom en skolsköterska som delas med Aspebodaskolan. Skolsköterskan genomför regelbundna hälsokontroller av eleverna. Skolläkaren gör besök på skolan vid behov. Skolan har också tillgång till en kurator och talpedagog som delas med de andra skolorna i skoldistriktet. Inspektörerna bedömer att skolhälsovård erbjuds i enlighet med författningarnas krav.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans arbete med värdegrunden, elevers delaktighet och hälsomålen är av god kvalitet, likaså elevernas inflytande över undervisningen. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör komplettera programmet mot kränkande behandling enligt ovan.

### **3. Pedagogisk verksamhet och undervisning**

#### **Lokala mål och innehåll**

Skolan har en lokal arbetsplan i vilken det framgår hur skolans arbete är organiserat och där redovisas också ett antal mål och ett antal åtgärder som skolan skall vidta under läsåret för att uppnå dessa mål.

Det finns en stor medvetenhet om jämställdhetsfrågor i personalgruppen på skolan och strävansmålen som handlar om jämställdhet har hög prioritet på skolan. Bland annat deltar man i projektet på lika villkor skolan har en handlingsplan för det pedagogiska jämställdhetsarbetet. Av planen framgår vilka målen är med projektet och hur skolan skall arbeta för att uppnå dessa. För att ytterligare förstärka arbetet med jämställdhetsfrågor har en av skolans pedagoger utbildat sig till genuspedagog.

Enligt inspektörerna bör dock nationella kursplaner tolkas och utvecklas lokalt på ett sådant sätt att det klargörs vad undervisningen skall innehålla och hur den skall utformas för att leda mot de nationellt fastställda målen. Rektorn ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd. Det lokala arbetet för att tydliggöra och konkretisera de nationella målen har olika syften. Det utgör ett underlag för planeringen av undervisningen, det ligger till grund för information, diskussion och samråd med elever och föräldrar och för bedömningen av elevens kunskaper.

#### **Arbetssätten**

Skolan har på ett mycket medvetet sätt satsat på att jobba med pojk- och flickgrupper i vissa ämnen. Uppdelningen har gjorts av pedagogiska skäl i slöjd, musik, bild och idrott och hälsa. Lärarna uppger att de ser positiva effekter, men också vissa nackdelar med arbetssättet. Det är dock för tidigt att på detta stadium dra några bestämda slutsatser av det förändrade arbetssättet. Personalen för diskussioner med eleverna om hur män och kvinnor framställs i läromedel och i olika media. De försöker också vara observanta på sina egna förhållningssätt gentemot pojkar och flickor.

På skolan finns tre F-2-grupper. Förskoleklassen och årskurs 1 och 2 har genom dessa ett omfattande samarbete. Där gemensamma aktiviteter blandas med att gruppen delas upp årskursvis. Ibland samlar man samtliga elever i årskurs 2 ur de tre grupperna för att ha gemensam undervisning för dessa. Föräldrarna uppger att de är mycket nöjda med hur samarbetet fungerar.

När de äldre eleverna har övningar i friluftsliv utnyttjas naturens olika möjligheter för att öka elevernas kunskaper inte bara i de naturorienterade ämnena och idrott och hälsa, utan också i exempelvis matematik och svenska. Vid något tillfälle övernattar eleverna ute i skogen. Dessutom innebär utevistelsen att många av de färdigheter som läroplanen anger som strävansmål övas såsom att ta ansvar, samarbetsförmåga, problemlösning, ömsesidig respekt m.m.

Det vanligaste arbetssättet är att eleverna arbetar enskilt, men även grupparbeten förekommer ibland. Eleverna uppger att man får arbeta i sin egen takt och en elev som hunnit långt i matematik behöver inte invänta klasskamraterna. Temaarbete förekommer också på skolan. Inspektörerna bedömer att skolan har varierade arbetssätt av god kvalitet.

#### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Skolan har två speciallärare som arbetar på heltid. Båda är utbildade specialpedagoger och är knutna till F–3 respektive 4–6. Specialpedagogerna bedriver specialundervisning med enskilda elever, men fungerar också som lärare i svenska som andraspråk. De ägnar också ett fåtal timmar i veckan till att handleda lärare. Skolan har även 5 elevassistenter som inte är knutna till några enskilda elever, utan behoven ses över flera gånger per termin.

De flesta elever har redan individuella studieplaner, men det finns ingen gemensam struktur. Rektorn uppger dock att det pågår ett arbete med frågan.

På skolan finns tre elever som vid behov får studiehandledning på modersmålet.

Skolan använder sig av screening i årskurs 1 och 4 för att upptäcka elever som har svårigheter med att läsa och skriva. De nationella proven samt en del andra tester utgör tillsammans med iakttagelser från lärare och speciallärare andra sätt att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. En mer noggrann och fördjupad utredning görs tillsammans med de elever som visar sig behöva specialpedagogiskt stöd.

Om en elev som är i behov av särskilt stöd upptäcks, diskuteras frågan först med arbetslaget och med föräldrarna. Om problemet kvarstår trots arbetslagets insatser görs en anmälan till skolans elevvårdsgrupp, där specialpedagogen, rektorn, skolsköterskan, skolkuratoren, talpedagogen samt vid behov berörda lärare. Elevvårdsgruppen lägger upp en strategi för hur stödet skall utformas och vid behov genomförs elevvårdskonferenser, i vilka rektorn alltid deltar. Personalen och rektorn uppger att alla elever som är i behov av särskilt stöd får någon form av stöd, men att de önskar att de kunde göra mer, vilket är svårt i dagsläget beroende på grund av brist på resurser. Inspektörerna bedömer sammantaget att det på skolan finns väl fungerande utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd.

Några elever som får särskilt stöd har inte ett åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att detta inte är förenligt med författningarnas krav och att skolan därför skall se till att alla elever som skall ha ett åtgärdsprogram också får ett sådant.

#### **Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning**

Personalen uppger att diagnostiska prov och nationella prov används för att följa elevens kunskapsutveckling. Dessutom används ett antal olika andra typer av tester för att följa elevernas kunskapsutveckling. I förskoleklassen används observationer som ett instrument bland flera andra för att följa barnens kunskapsutveckling.

Rektorn uppger att det är den enskilde läraren som följer elevernas kunskapsutveckling i vardagen. Om och hur utvecklingen dokumenteras avgörs också av läraren. Något enhetligt system finns inte utan det är upp till varje lärare att bestämma hur elevernas kunskapsutveckling följs och dokumenteras. Inspektörernas bedömning i detta avseende återfinns i avsnitt 1.

Personalen uppger att de ibland utvärderar genomförda moment, men att det sker oregelbundet och att resultaten inte alltid dokumenteras. Inspektörerna ser positivt på att utvärderingar trots allt görs, men bedömer att skolan bör utveckla rutiner så att utvärderingar görs regelbundet.

Vid tidpunkten för inspektörernas besök skickades en enkät ut till skolans föräldrar där dessa får svara på frågor om hur de tycker att samarbetet med skolan fungerar.

#### **Vägledning och utvecklingssamtal**

Klassföreståndaren, eleven och föräldrarna har utvecklingssamtal en gång per termin. Personalen uppger att man vid utvecklingssamtalet relaterar elevens prestationer till uppnåendemålen för årskurs 5. Personalen uppger att tonvikten läggs vid till svenska, engelska och matematik, men att även de andra ämnena berörs. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med utvecklingssamtal är av god kvalitet.

#### **Samverkan och öppenhet**

Skolans ambition är att göra studiebesök i den mån det är möjligt, bl.a. har en bondgård, Falu koppargruva och en renhållningsanläggning besökts. Skolan har också fått besök av räddningstjänsten och civilförsvaret. Eleverna har PRAO under årskurs 4–6.

Vid övergången mellan förskola och förskoleklass har skolan upprättat en detaljerad övergångsplan. Det finns även en lika detaljerad plan för hur överlämnandet från årskurs 6 till 7 skall organiseras.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet är av god kvalitet, men skolan skall tillse att elever i behov av särskilt stöd också har ett åtgärdsprogram. Skolan bör även fortsätta arbetet med att lokalt tolka och tydliggöra målen i de nationella kursplanerna. Skolan bör slutligen utveckla rutiner så att utvärderingar görs regelbundet.

### **4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete**

#### **Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation**

I Falu kommun ansvarar skolnämnden för grundskolan och förskoleklassen. Det är skolförvaltningen som skall genomföra styrelsens mål i det dagliga arbetet. Till förvaltningen kopplas olika stödfunktioner som t.ex. ekonomi, kvalitetssäkring m.m. Målen i kommunens skolplan är gemensamma för alla skolor i kommunen. De är sorterade under olika målområden, ”hälsa idrott, kultur turism, media IT, naturvetenskap och teknik, elevernas delaktighet och inflytande, föräldrarnas delaktighet och inflytande, kvalitetsredovisning samt nöjdhet”. Utifrån dessa målområden har rektorerna på enheterna i uppdrag att ta fram arbetsplaner där åtagande, arbetssätt och uppföljning beskrivs.

Rektorn uppger att nästan all kontakt med skolförvaltningen sker via distriktschefen.

#### **Rektors ansvar, befogenheter och funktion**

Södra skolan och Kvarnbergsskolan leds av en rektor som innehaft uppdraget sedan 2003. Vid inspektionen har framkommit att både för föräldrar och elever är det tydligt vem som är rektor.

Personalen på skolan efterlyser en tydligare pedagogisk ledning, eftersom de pedagogiska diskussionerna idag mest förs inom arbetslagen, lärare emellan. Rektor deltar ibland i de pedagogiska diskussioner som förs, men den pedagogiska visionen för skolan är oklar både för föräldrar och för personal. Inspektörerna bedömer därför att rektor bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och i större omfattning än idag initiera och delta i diskussioner om hur det pedagogiska arbetet skall utvecklas i rektorsområdet i framtiden. Vad gäller rektorns förtroenhet bedömer inspektörerna att rektor är förtrogen med den dagliga verksamheten på skolan.

#### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

I skolans kvalitetsredovisning beskrivs ett antal mål som har hämtats från läroplanen. I kvalitetsredovisningen beskrivs mål, åtgärder, resultat och slutsatser. Resultaten som redovisas bygger på de utvärderingar som arbetslagen gör och som de sedan lämnar in till rektor.

Inspektörerna kan konstatera att några av målen beskriver vad som skall göras och inte vad som skall uppnås. När det gäller de uppgifter som redovisas som resultat beskrivs allt som oftast vad som gjorts och i liten utsträckning i vilken mån målen har uppnåtts. För andra mål redovisas varken åtgärder eller resultat. Slutsatserna är i vissa fall kopplade till resultaten i andra fall inte.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är bristfällig och att den bör förbättras med utgångspunkt från ovan beskrivna brister.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen. Vidare bedömer inspektörerna att rektor är väl förtrogen med verksamheten, men att denne bör utveckla sitt pedagogiska ledarskap.

### **5. Tillgång till utbildning och omsorg**

Under läsåret 2004/05 har inte skolan anordnat elevens val. Inspektörerna bedömer att detta är bristfälligt och inte uppfyller författningarnas krav. Skolan skall därför organisera undervisningen inom elevens val så att eleverna erbjuds att göra ett självständigt och individuellt val med möjlighet till breddning och fördjupning inom ett eller flera ämnen som ligger inom ramen för de nationella kursplanerna.

Skolan har vidare 37 elever som har rätt till modersmålsundervisning, av dessa deltar 25 i sådan undervisning. När det gäller svenska som andraspråk får 31 elever sådan undervisning. Dessa elever läser dock även svenska och undervisningen i svenska som andraspråk fungerar mer som stödundervisning i svenska. En elev skall få undervisning i ämnet om eleven behöver det och ämnet, för vilket det finns en kursplan, skall inte ges istället för stödundervisning. Att ele-

ver läser både svenska som andraspråk och svenska samtidigt är inte förenligt med författningarnas krav. Inspektörerna bedömer att skolan skall se över undervisningen i svenska som andraspråk. Inspektörerna vill också i detta sammanhang upplysa om att det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev.

Föräldrarna får information om vad som händer i skolan på föräldramöten och via det uppskattade veckobrevet som skickas hem varje vecka. Föräldrarna uppger också att de kommunicerar med skolan via e-post.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att eleverna på skolan har tillgång till den utbildning de har rätt till, med några undantag. Vidare bedömer inspektörerna att skolan måste se över hur undervisningen i svenska som andraspråk är organiserad och följa gällande bestämmelser. Skolan skall också erbjuda eleverna elevens val i enlighet med författningarnas krav.

## 6. Resurser

Södra skolan och Kvarnbergsskolan har lärare med pedagogisk utbildning på alla tjänster. Rektorn uppger att personalomsättningen varit låg de senaste åren.

Skolan har en övergripande plan för fortbildning. Kontinuerliga diskussioner om vilken kompetensutveckling det finns behov av, har förts i de olika arbetslagen. Personalen uppger att alla har fått någon form av kompetensutveckling. Exempelvis har eller skall alla lärare delta i en utbildning som handlar om barn och könsroller. Personalen framför också att utrymmet för kompetensutveckling har minskat de senaste åren.

Både rektorn, föräldrarna och eleverna uppger att de är nöjda med personalens insatser i skolan.

Skolans lokaler är anpassade för att kunna ta emot rörelsehindrade elever, i något klassrum finns teleslinga för hörselskadade elever. Lokalerna upplevs som fräscha och framför allt på F-3-enheten finns en generös tillgång på lokalutrymme. Skolan har de lokaler som behövs för undervisning i olika ämnen. Inspektörerna bedömer att lokalsituationen är godtagbar.

Personalen uppger att det finns ett tillfredsställande antal datorer och att de fungerar bra och används i undervisningen. Personalen är i huvudsak nöjd med de läromedel som finns på skolan. Skolan har också ett skolbibliotek. Inspektörerna bedömer att tillgången på läromedel och datorer är godtagbar.

**Sammanfattningsvis** är tillgången till materiella resurser god utifrån elevernas behov. Vidare har personalen den utbildning som krävs för uppdraget och de erbjuds kompetensutveckling.

## Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet och bedrivs i överensstämmelse med författningarnas krav och läroplanens mål. Elevernas resultat i svenska, engelska och matematik är av mycket god kvalitet. Elevrådets arbete och resultatet av detta är av god kvalitet, liksom arbetet med kränkande behandling och arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Resultatet av skolans arbete med hälsomålen är också gott och förtjänar därför att

framhållas. Detsamma gäller skolans varierade arbetssätt. Inspektörerna uppfattar även den psykosociala och fysiska arbetsmiljön i skolan som god och anser att eleverna ges goda förutsättningar att känna sig trygga i skolan.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden.

- Skolan bör skapa former för att analysera och följa upp elevernas resultat i samtliga kursplaneämnen.
- Skolan bör skapa rutiner så att eleverna kontinuerligt informeras om målen för undervisningen.
- Skolan bör skapa former för att också kunna följa elevernas utveckling vad gäller resultatet av arbetet med läroplanens mål kring kunskaper och för att kunna följa upp resultatet av arbetet med värdegrunden.
- Skolan bör förbättra sitt handlingsprogram mot kränkande behandling.
- Skolan bör utveckla rutiner så att utvärderingar görs regelbundet.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör tydliggöras.
- Skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för elever i behov av särskilt stöd i de ämnen där det behövs (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elevers val anordnas inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Det finns elever som får undervisning i svenska och ämnet svenska som andraspråk samtidigt, i strid med bestämmelserna (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2005-12-16 | Stockholm |

Tomas Johansson  
Lars-Göran Börjesson